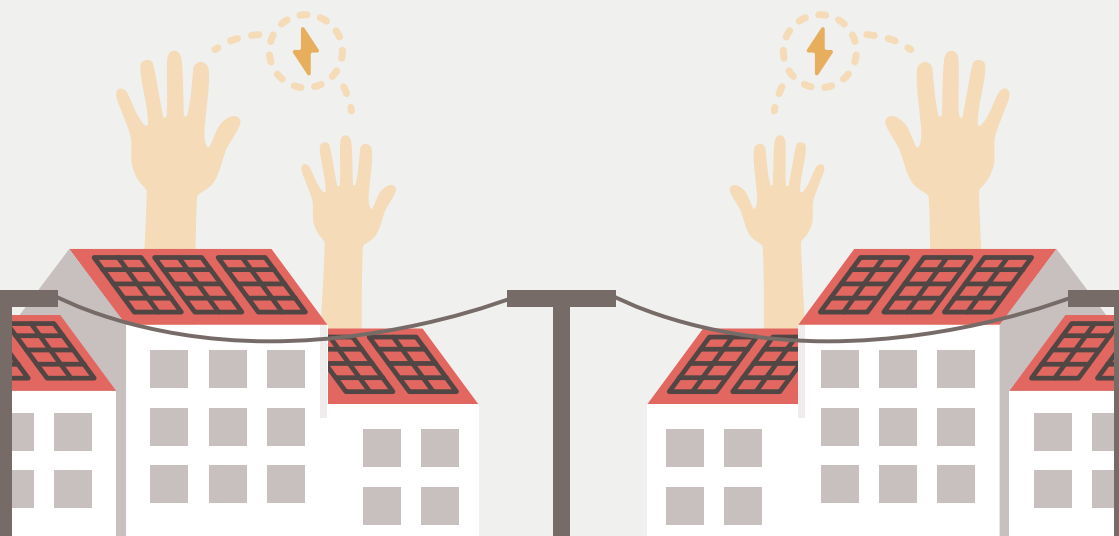

Impulsem la sobirania energètica dels municipis

Proposta Municipalista 2023
Xarxa per la sobirania energètica

Introducció

Tot seguit us presentem la Proposta Municipalista 2023 (PM23) de la Xarxa per la sobirania energètica (Xse).

Aquesta proposta pretén esdevenir una eina que pugui servir de guia tant per a entitats, col·lectius o grups de persones, com candidatures municipalistes, òrgans de govern municipals o partits de l'oposició que vulguin impulsar les accions que conté la PM23.

La Proposta Municipalista està composta d'un total d'11 accions que ja es van recollir en la PM19, però amb informació actualitzada. Cada acció inclou una breu descripció, quines experiències en el territori existeixen i materials per saber-ne més.

Pretén ser una recopilació de diferents iniciatives que poden ser dutes a la pràctica des del municipi en el camp de l'energia, però que no només afecten aquest àmbit, sinó que s'entrellacen amb moltes altres qüestions com ara la governança, la participació i la democràcia.

Per saber-ne més

[Tenim energia!](#)

[Comunitats energètiques locals \(CELS\). Ciutadania organitzada per la sobirania energètica](#)

[Proposta Municipalista 2019](#)

Generació renovable, local i distribuïda

Projectes de generació d'escala mitjana

Els ens municipals tenen molt limitada la seva capacitat de vendre directament energia, ho han de fer a través d'una comercialitzadora o constituint-se com a tal. Davant d'aquesta realitat, els Ajuntaments poden dur a terme diferents accions:

- **Analitzar les superfícies disponibles** (teulades municipals, terrenys municipals) per emprendre el projecte de generació renovable local a partir d'un procés de participació ciutadana.
- Estudiar la possibilitat d'**oferir la superfície a col·lectius ciutadans** que vulguin impulsar un projecte de generació renovable local, en les condicions acordades entre les dues parts.
- Demanar assessorament per **explorar les possibilitats de crear un Power Purchase Agreement (PPA)** amb finançament ciutadà i amb unes condicions justes, que afavoreixin totes les parts i minimitzin els riscos futurs.
- Elaborar o complementar el **diagnòstic energètic a escala municipal** que sigui participatiu i que contingui informació relativa a les fonts i els usos de l'energia que s'utilitzen al municipi, atenent especialment als usos reproductius i comunitaris.
- Impulsar un pacte **ecosocial, feminista i territorial** de l'energia que contingui una proposta de planificació energètica del municipi centrada en la promoció d'un nou metabolisme social amb una **visió global** que permeti **interactuar entre municipis** amb possibilitats d'excedents i d'altres de deficitaris, a la vegada que participar energèticament amb els serveis comunitaris (sanitat, ensenyament, transport...).

Experiències al territori

[Comunitat energètica a Mediona](#)

[Taradell sostenible Energia solar per a tothom a Osona](#)

Per saber-ne més

[Energia comunitària. Una guia pràctica per recuperar el poder en l'energia](#)

Ordenança municipal per la instal·lació d'energies renovables

La instal·lació d'energies renovables en l'àmbit local sovint requereix una burocràcia complexa o projectes tècnics costosos que no ajuden a fomentar el seu avenç. Tanmateix, la mateixa Directiva Europea 2009/28/CE sobre energies renovables estableix la necessitat de simplificar els tràmits administratius per a afavorir el foment de les energies renovables. Per tant, es proposa:

- **Garantir que la normativa urbanística sigui accessible,** comprensible i la informació dels tràmits es realitzi de forma clara i conjunta.
- **La possibilitat d'emetre la "declaració de responsabilitat"** presentant una memòria tècnica i plànols senzills.
- Crear una coordinació interna entre els diferents departaments implicats per **afavorir una execució eficient dels tràmits administratius.**

Experiències al territori:

[Som Energia Sabadell. Via lliure a l'energia fotovoltaica.](#)

Per saber-ne més:

[Guía práctica para el fomento del autoconsumo renovable desde el ámbito municipal](#)

Incentius locals i bonificació per generació renovable

Els ajuntaments poden impulsar la generació renovable local a través de diferents incentius i bonificacions:

- **Reduir l'Impost de Béns Immobles (IBI), l'Impost de Construccions, Instal·lacions i Obres (ICIO) i l'Impost d'Activitats Econòmiques (IAE).**
- **Reduir els impostos en què l'administració local té la capacitat potestativa per tal de fomentar l'autoconsum renovable.**

Experiències al territori:

[Avià per un bon clima](#)

Per saber-ne més:

[Análisis comparativo de bonificaciones fiscales al autoconsumo en las principales ciudades españolas](#)

Pobresa energètica

Serveis municipals/ comarcals d'assessorament en drets energètics

Posada en marxa de serveis municipals (o comarcals, en el cas de municipis de mida reduïda) d'assessorament en temes energètics i de subministraments. Les funcions d'aquests serveis serien:

- **Tramitar informes de risc d'exclusió residencial.**
- **Atendre de manera urgent els talls de subministrament** per raó d'impagament.
- **Assessorar** sobre tarifes, descomptes, potència contractada i altres elements d'optimització i estalvi.
- **Tramitar canvis contractuals** i descomptes associats amb les companyies.
- **Realitzar formacions i tallers al voltant dels drets energètics** i l'eficiència a les llars.

Experiències al territori:

[Punts d'Assessorament Energètic de Barcelona](#)

[Oficina Municipal d'Atenció a la Pobresa Energètica i Promoció Eficiència Energètica \(OFIMAPE\) de Terrassa](#)

[Oficina de Drets Energètics de Rubí](#)

[Punt d'Assessorament Energètic de Tarragona](#)

Aplicació integral i defensa de la Llei 24/2015

La Llei 24/2015 de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica va marcar un abans i un després en la lluita contra els talls de subministrament de llars vulnerabilitzades en casos d'impagament de factures. Vuit anys després de la seva entrada en vigor, encara és una eina imprescindible, però, com qualsevol mecanisme legal, és necessari que les administracions l'apliquin de forma integral.

En matèria de talls de subministrament:

- **Aplicar el principi de precaució** (comunicació per part de les companyies, amb caràcter obligatori i previ al tall, a l'Administració en cas d'impagaments domèstics) de la Llei 24/2015 i cercar les famílies amb impagaments que encara no estan ateses pels Serveis Socials.
- **Garantir aquesta protecció segons els llindars de renda establerts per aquesta norma.**

En matèria de descomptes:

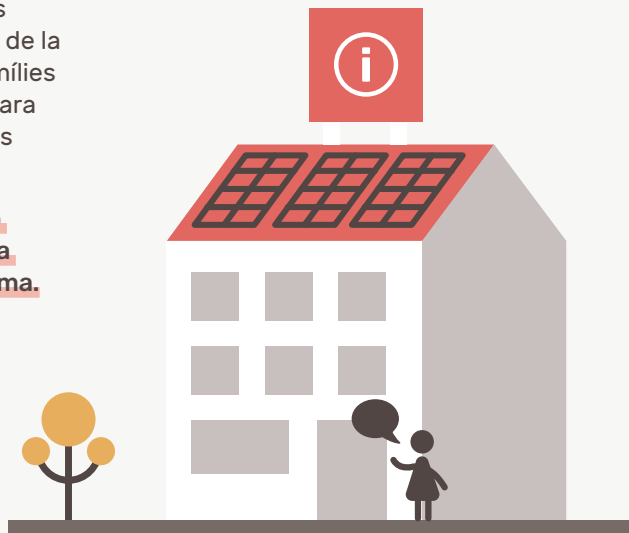
- **Recomanar a les llars vulnerabilitzades acollir-se al bo social** a fi d'evitar l'increment del deute de famílies en situació de vulnerabilitat i accedir a altres mecanismes associats com el bo social tèrmic.

En matèria de deutes:

- **Treballar de la mà amb la Generalitat per aconseguir la implementació completa del conveni entre la Generalitat de Catalunya i Endesa de març de 2021 per abordar la problemàtica dels deutes.**
- **Treballar per aconseguir la signatura de convenis amb altres comercialitzadores.**

Per saber-ne més:

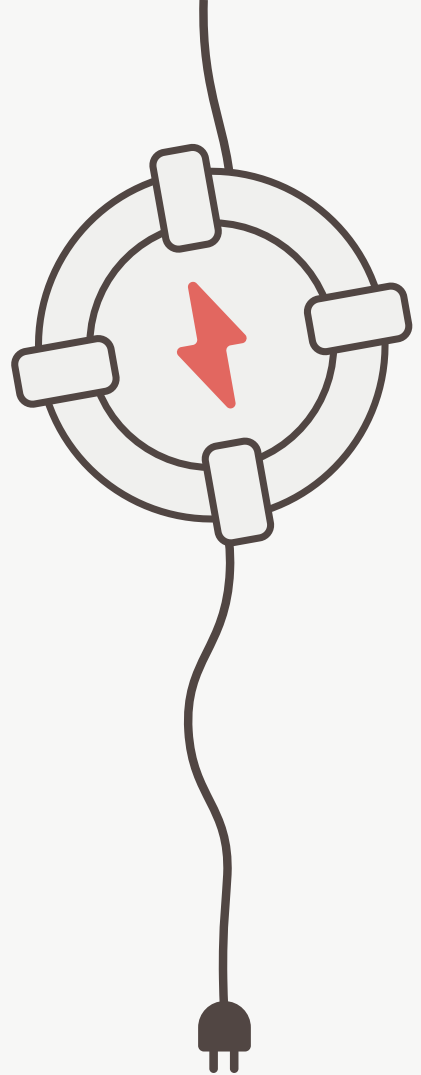
[La lluita contra la pobresa energètica al món municipal. L'aplicació de la Llei 24/2015, en xifres](#)

Garantia del dret als subministraments en les ocupacions en precari

Per als casos de persones o unitats familiars en situació d'ocupació en precari i en risc d'exclusió residencial, el conveni signat entre la Generalitat de Catalunya i Endesa permet contractacions provisionals del subministrament elèctric. És competència dels municipis:

- **Tramitar l'informe d'urgència social** que justifica la instal·lació d'aquests comptadors.
- **Garantir vies de finançament que permetin la tramitació del butlletí de reconeixement d'instal·lacions elèctriques (BRIE)** a les llars potencialment beneficiàries d'aquest mecanisme.

Participació vinculant

Normativa de participació vinculant en energia

Per garantir que les propostes sorgides dels òrgans de participació siguin vinculants, **és necessari que els partits i representants polítics es comprometin a:**

- **Acatar-les i implementar-les.**
- **Promoure i establir processos participatius** inclusivament per involucrar a la població en les decisions relacionades amb l'energia.
- **Validar les propostes que siguin resultat dels òrgans de participació municipals.**

Experiències al territori:

[Procés participatiu sobre la implantació d'energia eòlica - Ajuntament de Pinell del Brai](#)

Per saber-ne més:

[Guia per dissenyar i executar processos participatius en l'àmbit municipal - Generalitat de Catalunya](#)

[Guia d'eines per a una gestió més participativa de l'aigua - Universitat de Girona](#)

Pressupostos participatius i energia

Els pressupostos participatius són una bona eina per millorar la participació de la població en la presa de decisions i escoltar les seves necessitats. Per tant, proposem als municipis:

- **Incloure una partida per a pressupostos participatius** generals mitjançant el procés ordinari.
- **Destinar una partida pressupostària específica a projectes energètics d'àmbit local**, que seria sotmesa a un procés participatiu per al disseny dels projectes a implementar.

Experiències al territori:

[Pressupost participatiu 2022 - Ajuntament de Molló](#)

[Pressupost participatiu 2022 - Ajuntament de Cabriels](#)

[Banc d'Energia de Sabadell](#)

[Energia solar amb finalitats socials - Ajuntament de Sant Cugat del Vallès](#)

Per saber-ne més:

[Hacia una Transición Energética Sostenible: Propuestas para afrontar los retos globales - Fundación Renovables](#)

Críteris socials en la contractació pública general i en l'àmbit de l'energia

L'objectiu és que els criteris socials estiguin integrats en tot el cicle contractual de les administracions públiques, més concretament en l'àmbit de l'energia. Tot i això, proposem com a primers passos:

- **Incloure clàusules en la fase d'admissió, valoració i/o execució.**
- **Obrir els processos per al canvi del subministrament elèctric públic,** amb empreses i cooperatives socials, verdes i democràtiques.

Experiències al territori:

[Guia de contractació pública responsable - Ajuntament d'Olot](#)

[Guia de contractació pública social - Ajuntament de Barcelona](#)

[Agència local de l'energia d'Osona](#)

Per saber-ne més:

[Clàusules socials en les contractacions públiques: Una eina d'inserció sociolaboral - REAS Balears](#)

Govern público-comunitari per empreses públiques energètiques

Les empreses públiques energètiques, com comercialitzadores, empreses de serveis energètics i agregadors, són eines que poden contribuir a la transformació social del sector energètic amb nous models de participació i governança. Per tant, proposem:

- **Crear un espai de govern público-comunitari** amb l'objectiu de convertir-les en veritables agents de canvi.
- **Assegurar que l'espai de govern público-comunitari sigui vinculant i inclusiu,** per tal de superar els cicles electorals i plantejar polítiques energètiques a llarg termini.
- **Millorar la qualitat del procés** i potenciar l'apoderament de la població en la presa de decisions en l'àmbit de l'energia

Experiències al territori:

[Reus Energia](#)

[Barcelona Energia](#)

Per saber-ne més:

[Municipalisme público-comunitari per a la defensa del béns comuns - La Hidra Cooperativa](#)

Pla de formació, cultura i apoderament energètic

Atenent el context actual de crisi energètica i el debat sobre quin és el model de transició energètica que s'ha de dur a terme, proposem als municipis:

- **Elaborar plans de formació, cultura i apoderament en l'energia.**
- **Garantir que aquests plans continguin recursos formatius dirigits a públics i perfils socials diversos,** amb èmfasi especial en l'accés als col·lectius que solen ser més afectats pel model energètic i socioeconòmic, però que estan més allunyats del seu control i debat.

Experiències al territori:

[Assessoraments col·lectius de l'Aliança contra la Pobresa Energètica \(APE\)](#)

[Declaració de Teruel](#)

[Rubí Brilla](#)

Per saber-ne més:

[L'apoderament energètic. Com podem fomentar la participació en energia? - Setmana de l'Energia](#)

